

Міністерство освіти та науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства

Випуск 13

Засновано у 2003 році

Рівне – 2013 рік

ББК 71.0
А 43
УДК 008: 168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 13 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2013. – 218 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

Афанасьєв Ю. Л. – доктор філософських наук, професор Київського університету ім. Б.Грінченка

Баканурський А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор Одеського національного політехнічного університету

Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент РДГУ (відповідальний секретар)

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ

Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук професор Луцького інституту розвитку людини «Україна»

Жилюк С.І. – доктор історичних наук, професор РДГУ

Коваль Г.П. – доктор педагогічних наук, професор РДГУ

Кралуок П.М. – доктор філософських наук, професор НУ «Острозька академія»

Круль П.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Кушнарєнко Н.М. – доктор педагогічних наук, професор ХДАК

Поніманська Т.І. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ

Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор РДГУ

Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор РДГУ

Троян С.С. – доктор історичних наук, професор РДГУ

Костюк Л.К. – кандидат історичних наук, доцент РДГУ

Швецова –Водка Г.М. – доктор історичних наук, професор РДГУ

Яремко – Супрун Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор РДГУ

Рецензенти:

Арцишевська Р. А. – доктор філологічних наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки

Брилін Б.А. – доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В. Г.**

ISBN 978-966-8124-77-9

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат, відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 29.11.2013 р.)

Свідство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08. 2009 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2013

Отже, експериментальна перевірка дозволила визначити фактори, що оптимізують формування вокально-виконавської надійності у молодих спеціалістів у процесі навчання у ВНЗ і надала підстави розмежувати процес досягнення якісної художньо-образної й точної інтерпретації музичних творів у звичних та емоціогенних умовах діяльності на чотири етапи (становлення, розвиток, удосконалення та закріплення). Перший етап передбачає вироблення у студентів установок на домінування впевненості у спроможності досягнення безпомилкової інтерпретації відібраних творів, другий – на якісне засвоєння матеріалу та успішне подолання виконавсько-технічних труднощів, третій – на «упереджену» адаптацію до дії стрес-факторів майбутньої форми звітності, четвертий – на закріплення сформованої вокально-виконавської надійності в умовах прилюдного виступу.

Отримані результати дослідницької роботи можуть стати основою для подальших пошуків інноваційних технологій формування вокально-виконавської надійності у майбутніх педагогів-музикантів, адже означений феномен залежить від впливу емоційної сфери особистості на процес відтворення музичного матеріалу. Перспективність подальшого дослідження цієї проблеми вбачається у вивченні впливу інших чинників на виконавську надійність вокалістів, зокрема у пошуках оптимальної сили емоційного стресу, за якої демонструється найвищий виконавський результат.

Список використаної літератури:

1. *Гребенюк Н. Є.* Вокально-виконавська творчість : дис. д-ра мистецтв. : 17.00.03 / Н. Є. Гребенюк. – К., 2000. – 370 с.
2. *Дмитриев Л. Б.* Основы вокальной методики : учеб. пособие / Л. Б. Дмитриев. – М. : Музыка, 2007. – 368 с.
3. *Прокопьев В. Н.* Как стать певцом и сделать карьеру / В. Н. Прокопьев. – СПб. : Русская графика, 2001. – Кн. 2. – 2001. – 176 с.
4. *Юник Д. Г.* Виконавська надійність музикантів : зміст, структура і методика формування : монографія / Д. Г. Юник. – К. : ДАКККиМ, 2009. – 338 с.

Резюме

Розглядається проблема формування вокально-виконавської надійності майбутнього педагога-музиканта в контексті його професійної культури. Аналізуються фактори, що сприяють оптимізації процесу розвитку вокально-виконавської надійності у студентів та етапи досягнення якісної художньо-образної інтерпретації вокальних творів в умовах професійної діяльності.

Ключові слова: вокально-виконавська надійність, педагог-музикант, професійна культура.

Summary

Gunko N. A. *Formation of the vocal and performance reliability of the teacher-musician as a professional culture component*

The article investigates the problem of formation of the vocal and performance reliability of the future teacher-musician in the context of his professional culture. Factors which promote optimization of the process of development of the students' vocal and performing reliability and stages of achievement of high-quality artistic and imaginative interpretation of vocal works in the conditions of professional activity are considered.

Key words: vocal and performance reliability, teacher-musician, professional culture.

Надійшла до редакції 16.11.2013 р.

УДК 037.44.2

В. Михнюк –

студ. кафедри культурології РДГУ

А.А. Черуха –

доцент кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

МОЛОДЬ ЯК СУСПІЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНА ГРУПА: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДВОХ ЕПОХ

Проблематику, що стосується молоді, розмаїття її відносин із світом, соціумом, різними поколіннями можна вважати «вічною» в історії людства. Однак, можна стверджувати, що її актуальність сьогодні зростає. Це обумовлено кардинальними змінами, що відбуваються в усіх життєвих сферах, – соціальній, економічній, культурній, інформаційній, політичній та ін. Зрозуміло, що значний внесок у ці зміни зробили новітні технології. Не має потреби доводити, що першою, хто сприймає ці новації, використовує їх у своє повсякденні, – молодь.

Можна виявити кілька тенденцій щодо розуміння суспільної ролі молодого покоління. Різність тенденцій і підходів фокусується значною мірою у взаємозв'язку оцінок суспільної ролі молоді. Саме ці аспекти досліджень визначають позицію того чи іншого автора щодо ролі і значення молоді у сучасному суспільстві.

Проблемою, що порушується в цій статті, є виявлення сутності молоді на етапі переходу до дорослого життя. Метою дослідження є вивчення тенденцій становлення молодого покоління на етапі входу в соціум.

Значна кількість соціологічних досліджень [8], автори яких вивчають соціальну групу молоді – студентів, зумовлюється саме важливістю їх ролі та значенням у суспільстві. І це зрозуміло, оскільки саме нинішні студенти вже у найближчому майбутньому визначатимуть вектори розвитку суспільства, забезпечуватимуть його ефективність. Адже саме вони, закінчуючи ВНЗ, включаються до різних професійних груп, поповнюють трудові ресурси країни, відтворюють соціально-економічний потенціал суспільства.

У багатьох дослідженнях [7] молодь характеризується з боку вікових ознак та пов'язаних із ними соціально-психологічними характеристиками. При цьому підкреслюється, що студентська молодь, як одна з груп молоді, відрізняється своїм освітнім рівнем, вмінням користуватися новітніми інформаційними технологіями: комп'ютером та інтернетом, а також різними за характером культурними практиками [8].

Сьогодні вчені визначають молодь як соціально-демографічну групу, що виділяється на основі сукупності характеристик, особливостей соціального положення і обумовлених тими або іншими соціально-психологічними властивостями, що визначаються рівнем соціально-економічного, культурного розвитку, особливостями соціалізації в суспільстві. Набуття освіти, професійних знань та навичок, засвоєння цінностей і норм культури, традицій і обрядів потрібно молодим людям не тільки для відтворення суспільства, прийняття й трансляції соціального досвіду, а й для процесу створення нового, внесення змін у розвиток суспільства з метою його перетворення – тобто у проведенні інноваційної, творчої діяльності [6]. Разом із тим, процес становлення молоді, набуття досвіду, засвоєння знань, що відбувається в ході соціалізації, визначає потенціал молодих людей, який реалізується в майбутній діяльності, а також зумовлює їх перспективність, творче зростання [2].

Якщо брати до уваги радянську молодь, спираючись на праці В. Лісовського, то можна сказати, що тогочасне молоде покоління вступало у світ дедалі більших матеріальних потреб. Правильне співвідношення матеріальних і духовних цінностей – серйозний моральний пошук. Перед молоддю поставала проблема виробити таке ставлення до речей, щоб не перетворити гонитву за ними в мету і сенс життя [5; 41].

Проаналізувавши цю працю, можна побачити, що радянська влада приділяла значну увагу молоді; про це йшлося й на черговому XXVI з'їзді КПРС, який звернув увагу на необхідність удосконалювати спосіб життя, підносити не тільки рівень добробуту, а й культурний рівень, розвивати форми і методи ідеологічної роботи серед молоді [5; 39].

Вочевидь проблеми радянської молоді, висвітлені у праці В. Лісовського, зокрема в аспекті прагнення здобути вищу освіту помітний утилітарний підхід. Адже люди з вищою освітою й тоді мали певні переваги з погляду громадського престижу, висування на керівну роботу, здобуття благ тощо. Тому якась частина молоді прагнула вступати до ВНЗ не для того, щоб оволодіти знаннями, а для того, щоб формально мати вищу освіту. Тобто певний меркантильний аспект щодо здобуття освіти залишався і в радянську добу, і є актуальним у наш час.

Здобуття освіти передбачало й інший аспект, а саме активну контрпропаганду. Про це йшлося у Постанові ЦК КПРС «Про подальше поліпшення ідеологічної, політико-виховної роботи», адже імперіалістична пропаганда «...веде запеклий наступ на умі радянських людей, намагається за допомогою найбільш витончених методів і сучасних технічних засобів отруїти їх свідомість наклепами на радянську дійсність, очорнити соціалізм, прикрасити імперіалізм» [5; 187].

З вищесказаного можна зробити висновок, що радянська влада всіма засобами стримувала цікавість молодого покоління до стилю життя молоді за межами її держави, натомість пропонувала свій стиль розвитку для молодого покоління, який більшість молоді підтримувала.

Говорячи про сучасну молодь, зокрема й студентство, можна констатувати, що українські студенти також визначають важливість освіти у житті, хоча соціологів хвилює той факт, що для більшості опитаних (87%) якісна освіта – лише одна з умов успіху у житті. Дехто з респондентів упевнений, що сучасна освіта – «це диплом», який більшою мірою потрібен формально. Разом із тим, більшість студентів розуміють значення освіти у сучасному світі, вказують на те, що це процес постійного, індивідуального вдосконалення, у ході якого значення має особиста творчість (59%); сучасна людина має бути знавцем своєї справи і професіоналом (42%) [4; 10].

Одним із аспектів навчально-виховного процесу вищої школи є завдання не нав'язувати молоді, а допомогти їй освоїти нові зразки культурної діяльності, правильно використовуючи відповідні технології, здатні сприяти та корегувати даний процес. Це пов'язано з тим, що студентський вік – лише один з етапів культурного розвитку чи саморозвитку. Йдеться про набуття таких вмінь та навичок у процесі навчально-пізнавальної діяльності, які дозволять різнобічно сприймати та осмислювати факти і явища культури, формувати цілісний погляд на сучасний світ, синтезувати отримані знання й переносити

їх на нові соціокультурні об'єкти. Процес формування таких вмінь спрямований на оволодіння загальними культурологічними знаннями, пов'язаними з професійною орієнтацією студентів, а часом і непов'язаними, але необхідними для досягнення загальнокультурної компетентності [2].

Серед оцінок та точок зору відносно молоді, вирізняються три основні тенденції. Першу з них умовно визначили як позитивно спрямовану, другу – як критичну, третю – як нейтральну (або аналітичну). У контексті вітчизняної соціології молодь довгі роки розглядалась як несамостійний об'єкт, що потребує опіки старшого покоління. За радянських часів особлива увага приділялась формуванню її світоглядних установок, вихованню на соціально-значущих зразках, ідеалах старшого покоління. Теоретичне обґрунтування такого підходу до вирішення проблем соціалізації цієї вікової групи вказувало на патерналістську позицію авторів [9].

У позитивному плані молодь характеризується не тільки як об'єкт впливу, що потребує виховання, а й у ролі суб'єкта, що відрізняється соціальною активністю та діяльними якостями. Визначення активної суспільної ролі молоді є, по-перше, проявом довіри до молодих з боку дослідників, які їх вивчають, а по-друге, ставленням до неї як до самостійної сили, окремої соціальної групи, що посідає певне місце у соціальній структурі, відрізняється відповідним соціальним станом у суспільстві [7].

У межах позитивної тенденції знаходяться наукові доробки, автори яких не лише об'єктивно вивчають проблеми сучасної молоді, студентів, а й займають активну соціальну позицію. Вони спрямовують свої зусилля на пошук можливостей і умов покращення становища молоді, задоволення її нагальних потреб та інтересів, визначають завдання щодо вироблення єдиної державної молодіжної політики. У своїх працях ці дослідники акцентують увагу на розробці проблематики соціальної нерівності молоді за умов вступу до дорослого життя, вибору заняття, що визначає диференціацію сучасної молоді та студентів [2, 9, 10]. До таких належить дослідження вітчизняних соціологів О. Вишняка, М. Чурилова, С. Макеева [10] та ін., в якому розглядається соціальний «портрет» молоді країни і яке стало першим соціологічним дослідженням молоді в Україні у цьому плані. Автори не лише висвітлюють реальні проблеми у різних сферах життєдіяльності молоді, а й підкреслюють необхідність, перспективність їх вивчення для суспільства. Тож, по-перше, суспільству необхідно всебічно аналізувати діяльність молоді та у ній, як у дзеркалі, бачити себе не прикрашеним, без ідеологічного гриму. По-друге, пристрасний аналіз молодіжних проблем дозволить, напевно, виявити на ранніх стадіях розвитку нові проблеми, вчасно розпізнавати їх та вести профілактику. Загалом автори доходять до такого висновку: «...молодіжне середовище можна розглядати як суспільну лабораторію, що виробляє та апробує невідомі раніше цінності, відносини, культурні норми та зразки, моделі поведінки» [11; 91].

До більш критичних досліджень молоді належить питома вага всіх досліджень. Саме в молодіжних субкультурах окремі автори вбачають загрозові явища, що потребують критики, гострого аналізу. З погляду прибічників такої позиції приналежність до субкультури визначає уособлення молоді від суспільства, неприйняття цінностей та норм батьків, відірваність від традицій, культури старшого покоління [10; 190-193]. У цій тенденції спостерігається проблема делінквентності у молодіжному середовищі [10; 193].

Формою протесту пануючій системі (ідеології) є виникнення молодіжних субкультур. Ю. Волков та В. Добренєков у контексті опису молодіжної субкультури вказують на певне субкультурне ядро, притаманне молодому поколінню, а саме суб'єктивну розмитість, невизначеність, відчуження молодіжної субкультури від нормативних цінностей [12]. У контексті критичної тенденції вирізняється й таке ставлення до молоді, що висвітлює останню у ролі об'єкту суспільних відносин, який потребує контролю, впровадження заходів щодо виховання бажаних рис характеру, поглядів та ідеалів, формування необхідних якостей. Таке ставлення пояснюється оцінкою молоді з позицій розуміння її недосконалої, невідповідності суспільному ідеалу та критеріям нормативності, що взагалі є характерним радянській системі виховання гармонійної, всебічно розвиненої особистості. Критерій бажаного, відповідності певній моделі людини, а не реальним потребам та інтересам індивідів за конкретно-історичних умов, виявляє відірваність такого підходу від реальності і певне слідування усталеним догмам. Вітчизняні соціологи, аналізуючи підходи радянських дослідників до вивчення молоді, відзначають їх сутність як «нормативних». Відповідно, автори пропонують впроваджувати аналітичний підхід до вивчення молоді [1].

Ще один підхід соціологів до вивчення молоді характеризується як нейтральне (або аналітичне) ставлення до неї, що характеризує, перш за все, емпіричні соціологічні дослідження [8, 13, 4]. Проте, С. Іконнікова [4] розглядає підхід, який також визначає нейтральним, у межах якого молодь та студенти характеризуються як автономне утворення. Вказується на притаманну цьому утворенню відсутність інтересу до проблем соціуму, прагнення до гедоністично-розважальної діяльності [4]. Зазначимо, що підстави для таких висновків С. Іконнікової дали соціологічні дослідження потреб та уподобань молоді, студентів 70-х років минулого століття. Зрозуміло, що для молодого покоління 2000-х років такі риси притаманні ще більшою мірою. Для цього покоління показовим є індивідуалізм, усвідомлене прагнення до усамітнення, автономності. Одну з причин такого стану дослідники вбачають в урбанізації, бо саме

ці прагнення відрізняють жителів великих міст та мегаполісів. А їх кількість значно зросла за останні десятиріччя [9]. Цікаво для порівняння здійснити екскурс у минуле.

Можна виділити декілька типів «радянської молоді людини». Перший – активні продовжувачі революції – більшість із них у захваті від самих себе, від власних дій і свого покоління. Якщо вони ж критикують однолітків, то тільки за те, що вони мають робити більше, ніж роблять зараз. Їх головна життєва мета – будувати комунізм. Другі – романтики, що вбачають сенс власного життя в служінні людям – вони також мають на меті будувати комунізм, проте сприймають її більш приземлено, без революційного пафосу перших. Вони закохані в своє покоління, і вважають його найщасливішим з усіх. Головне для них – конкретна робота, що буде приносити користь оточуючим. Треті – митці, зорієнтовані на високий професіоналізм – вони мають лояльний настрій у ставленні до існуючого ладу, розділяють ідеологію і систему цінностей, однак здебільшого намагаються уникати розмов на такі «високі» теми. Головне – улюблена справа, творча праця, вдосконалення власної майстерності, і успіх у конкретній сфері – як результат. До свого покоління відносяться реалістично: без похвал та негативізму. Четверті – сором'язливі трудяги-середняки, які хочуть «просто жити, як всі». Вони на той час і склали більшу частину «радянської молоді». Вони цілком приймали ідеали і цінності, не були схильні до пафосу, і відчували себе частками великого механізму. Стосовно свого покоління притримувалися «золотій середині». П'яті – незадоволені власним життям і однолітками; у цих людей, здебільшого, життя не склалося з тих чи інших причин. Вони вийшли з під так званого «соціального контролю», та притримуються критичної точки зору щодо себе та своїх близьких. Більшість з них не вірять в ідеали, а лише у власну вигоду, а їх мета – здобути якомога більше грошей. Шості – нігілісти – вони схожі на попередніх, проте, на відміну від них, активно виступають проти існуючого режиму. Їх головна мета – західний стиль життя. Також вони задоволені собою і власним життям, хоча розуміють що їх меншість, і всю складність реалізації їх програм. Сьомими стали приховані дисиденти – критики глибинних характеристик суспільства. Вони не приймають комуністичні ідеали, адже вони знають те, про що більшість їх однолітків не здогадуються, а саме те, що вільний демократичний комуністичний устрій являє собою зовсім не те, чим він здається.

Діапазон інтересів радянської молоді був досить широким: він охоплював практично всі сфери життя суспільства: працю, мораль, освіту, ідеологію, мистецтво, науку, спорт. Хоча важливішим є не різнобарв'я інтересів, а їх протилежність, тобто за фіксування таких інтересів молоді, які є не лише протилежними, а взагалі взаємовиключними. Як приклад: «служити народу та «створити хорошу сім'ю і вигідно одружитися». Хоча тут можна повернутися до того, що в за радянських часів завжди існував конфлікт «особистого» і «суспільного», з незаперечним прийняттям того, що інтереси «суспільного» вище. І якщо на рівні дорослого населення це було нормою, то на рівні молоді виникав конфлікт [3].

Серед сучасної молоді постає найголовніша проблема – працевлаштування після закінчення ВНЗ, адже більшість не знаходить свого призначення, а інша частина не хоче йти працювати за фахом через низьку заробітну плату, дехто не бачить перспективи в своїй роботі за фахом, але тоді виникає питання навіщо було йти навчатися на ті спеціальності, які не прибуткові, але, я думаю, все залежить від людини та вибору її у молодому віці, тому більшість молоді знаходиться у своєрідному аморфному стані.

Отже, незважаючи на різні суспільні системи, і в одній, і в іншій молоді асоціювалася з майбутнім, перспективою тощо. Саме на це покоління покладалася найбільша увага. Тоді як сьогодні, не спростовуючи жодним чином перераховані критерії стосовно визначення молоді, слід наголосити, що держава зовсім мало робить не лише для професійної адаптації молодого покоління, але, й погано бачить роль молоді у подальшому розвитку суспільства загалом. Молодь перестала читати, спілкуватися в реальному житті. Більшість розмов є віртуальними. Стосунки між поколіннями, моральність і те, чим живе молоді сьогодні, в багатьох аспектах залежить і від неї самої.

Список використаної літератури:

1. **Бойко Н.** Громадянські й соціокультурні орієнтації молодих користувачів Інтернету / Н.Бойко, Л. Скокова // Українське суспільство 1994-2005. Динаміка соціальних змін / За ред. В. Ворони, М. Шульги. – К., 2005. – С. 394-416; Головаха Е. И. Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи / Е. И. Головаха. – К., 1988. – 144 с.
2. **Головатий Н. Ф.** Социология молодежи: Курс лекцій / Н. Ф. Головатий. – К., 1999. – 224 с.
3. **Грушин Б. А.** Четыре жизни России в зеркале опросов общественного мнения. Очерки массового сознания россиян времен Хрущева, Брежнева, Горбачева и Ельцина в 4-х кн. Жизнь 1-я. Эпоха Хрущева. – М.: Прогресс-Традиция. 2001. – 624 с.
4. **Иконникова С. Н.** Молодежь. Социологический и социально-психологический анализ / С. Н. Иконникова. – Л., 1974. – 166 с.
5. **Лисовский В. Т.** Что значит быть современным? / В. Т. Лисовский. – К. : Молодь, 1984.
6. **Нагорный Б. Г.** Студентство і сучасність / Б. Г. Нагорний, М. Л. Яковенко, А. В. Яковенко. – К., 2005. – 164 с.

7. **Подольська Є.** Вища освіта як ресурс кар'єрного зростання молоді / Є. Подольська, Н. Шевченко // Соціологічні дослідження: методологія, теорія, методи / Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., № 800/2008. Вип. 22. – С. 167-171; Арбеніна В. Професійно-статусні домагання сучасного студентства та їхні суб'єктивні чинники / В. Арбеніна, Л. Профатілова // Соціологічні дослідження: методологія, теорія, методи // Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – 2009. – Вип. 23. – С. 251-259.

8. **Ручка А. О.** Дисперсія культурного капіталу в сучасному українському соціумі: порівняльний аналіз // Українське суспільство. 1994-2005. Динаміка соціальних змін / А. О. Ручка / За ред. В. Ворони, М. Шульги. – К., 2005. – С. 312-321.

9. **Семенова В.** Социология молодежи / Социология в России / Под ред. В. А. Ядова. – М., 1990. – С. 51-212.

10. **Социальный облик молодежи** (на материалах УССР) / А. И. Вишняк, Н. И. Чурилов, С. А. Макеев и др. Отв. ред. А. И. Вишняк, Н. И. Чурилов. – К., 1990.

11. **Социология молодежи** : Учеб. / Под ред. В. Н. Кузнецова. – М., 2005. – 335 с.

12. Социология молодежи : Учеб. пос. / [Волков Ю. Г., Добренев В. И., Кадария Ф. Д., и др.] ; под ред. Ю. Г. Волкова. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2001. – 576 с.

13. **Чередниченко Г. А.** Молодежь России : социальные ориентации и жизненные пути (Опыт социологического исследования) / Г. А. Чередниченко. – СПб., 2004. – 504 с.

Резюме

Аналізуються порівняння радянської молоді та сучасного молодого покоління. Розглянуто стан та тенденції молоді як в культурному так і соціальному житті суспільства.

Ключові слова: *молодь, студенти, тенденція, перспективи, розвиток, орієнтація, майбутнє, соціум, радянська молодь, ідеологічна робота.*

Symmary

Mikhnyuk V. Young people as a publicly-demographic group: comparative description of young people of two epochs

Analyzed comparison of soviet young people and the modern young generation. The state and tendencies are considered youth as in cultural so social life of society.

Key words: *young people, students, tendency, prospects, development, orientation, future, sotsium, soviet young people, ideological work.*

Надійшла до редакції 25.12.2013 р.

УДК 044.75.32

Л.О. Ковальчук –

викладач-методист Малинського лісотехнічного коледжу

ЕСТЕТИЧНІ ЧИННИКИ ВИХОВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В КОЛЕДЖІ

Постановка проблеми. Формування у молоді творчих здібностей, підготовка їх до самостійного життя в умовах демократичного суспільства є важливою складовою у виховному процесі. Основними реаліями сьогодення є зростання потреби у формуванні творчої особистості з високим рівнем творчих можливостей, інтелектуального розвитку, здатної до засвоєння і використання інновацій в галузі лісового господарства. Майбутнє нашої держави залежать від змісту цінностей, світогляду молодого покоління, від того, якою мірою духовність стане основою його життя. Тому в умовах формування молодого покоління громадян нової української держави особливе значення набуває естетичне виховання, у процесі якого формуються естетичні інтереси й потреби, виникають переживання, емоції, почуття, розвивається естетичний смак та активізується творча діяльність. Особливої уваги у становленні естетичної свідомості і поведінки творчої особистості набуває вплив естетичних чинників.

Мета статті – проаналізувати вплив чинників естетичного виховання на розвиток творчої особистості.

Актуальність проблеми є важливою, адже процес формування естетичної свідомості, творчих здібностей у студентської молоді обумовлені потребами подолання неестетичних норм, які набули широкого розповсюдження наприкінці ХХ - початку ХХІ ст. в період розгортання глобалізації та інформаційної революції. Численні соціологічні обстеження молоді свідчать, що естетичні пріоритети посідають не перше місце у ціннісних орієнтаціях студентів, стали майже не помітними на тлі прагматичного світогляду, що поступово охоплює все більш широкі кола молоді. Останнє негативно позначається на емоційному стані молодих людей, їх ставленні один до одного, оточуючих і до самих себе. Естетичні риси сучасної молоді не відповідають таким цінностям, як «істина», «добро» «повага», й тому не можуть повною мірою забезпечити одвічно естетичне ставлення людини до дійсності. Повернення молоді естетичних цінностей є важливим завданням, адже саме естетичне

ЗМІСТ

Постоловський Р.М. ІХ Всеукраїнська науково-практична конференція в м. Рівне в системі наукової творчості України	3
Виткалов С.В., Виткалов В.Г. Тенденції наукового пошуку в сучасній Україні крізь призму ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Культурний простір України у розмаїтті виявів» (м. Рівне)	5
<i>РОЗДІЛ I.</i>	
<i>ТЕОРЕТИЧНО- МЕТОДОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ</i>	9
Ігнатів С.О. Формування ієрархії цінностей людини як процес гармонізації буденного світогляду	9
Новоселецький М.Ю. Квантова фізика як феномен культури	13
Ясінський М.М. До питання формування енергетичної теорії культури	17
Радзівський В.О. Про класифікацію українських субкультур у період фашистської окупації	19
Мирончук М.О., Даюк Ж.Д. Музичне виконавство як соціокультурне і художньо-творче явище : історичний аспект	25
Білозуб Л.М. Пісенна творчість як джерело української музичної культури.....	29
Чорна К.В. Телебачення та його вплив на масову свідомість	33
<i>РОЗДІЛ II.</i>	
<i>РЕГІОНАЛЬНА КУЛЬТУРНА ПРАКТИКА</i>	38
Курочкін О.В. Масові свята Німеччини : від тоталітаризму до демократії	38
Карпова О.Л., Магеря О.П. Традиції розвитку масового свята в Україні	41
Охманюк В.Ф. Соціально-історичний та культурний розвиток Черкаської Звенигородщини: сіл Моринці та Шевченкове – малої батьківщини Т. Шевченка	45
Кузьмик О.М. УНР періоду Директорії: спроба державного перевороту в м. Рівному В. Оскілком	49
Підцерковна Я.Й. Традиційний дитячий одяг у родильній обрядовості населення Західного Полісся	52
Павлуш К.О. Особливості знакової системи купальської традиції	58
Безик Г.І. Народне вбрання Великоберезнянського району та с. Люта в Закарпатті у міжвоєнний період (художньо-стилістичні особливості, культурні взаємовпливи)	61
Дзвінка Т.Р. Зародження саксофонового виконавства на Рівненщині (30 – початок 60-х років ХХ століття)	65
Кучина Н.І. Поширення книги в сучасній Україні: регіональний аспект	69
Ковальчук Р. В., Омельчук І.С. Формування архітектурно-планувальної структури Театральної площі міста Рівне у 1950-х рр.	75
Волчек О.А. Суспільно-культурні процеси в хоровому мистецтві Чернігівщини на зламі 80-90-х років ХХ століття	77
Глушук О. Г., Соїч В. Торгово-розважальні центри як сучасні заклади організації дозвілля громадян (на прикладі м. Рівне)	81
Міненко Т. Постать Людвіга Котлара у розвитку музичної освіти Рівненщини	83
Мартинюк Т. Особливості експерименту в дозвіллевій сфері крізь призму діяльності культурно-дозвіллевих комплексів	86

РОЗДІЛ III.

МИСТЕЦТВО В РОЗМАЇТТІ ВИЯВИ 90

- Мельничук А.** Українська православна церковна музика в її національному самовияві 90
- Корольчук В.А.** Скрипкове мистецтво ХХ століття у контексті еволюції інструмента та виконавських проблем 93
- Сахарчук Р.В.** Принцип еклетики в народно-оркестровому репертуарі 96
- Старовойт С.Л.** Питання перекладення барокової музики для баяна: Концерт f-moll з циклу «Пори року» (ч. I) А. Вівальді 100
- Заруцька Л.В.** Жанрово-стильові особливості джазу та їх відлуння в творчості композиторів академічного напрямку ХХ ст. 104
- Янчук Н.М.** Український джаз на сучасному етапі 108
- Любченко С.В., Даюк Ж.Ю.** Сучасні рок-фестивалі в Україні : тенденції та перспективи розвитку 112
- Верещук К.В.** Особливості розвитку стилістики в естрадній музиці 115
- Колеснікова Л.А.** Сучасні тенденції розвитку концертно-камерного жанру 118
- Корнунтук А.** Мистецьке життя опери Дж. Верді «Отелло» на Львівській оперній сцені 123
- Стасюк А.** Київський камерний хор ім. Б. Лятошинського : етапи становлення, розвитку і творчих злетів колективу 127
- Цюлюпа Н. Л., Сушко Б.** Конкурси і фестивалі в процесі становлення музиканта - виконавця в баянному та акордеонному мистецтві 131
- Брояко Н.Б.** Виконавська культура бандуриста: проблеми артикуляції 134
- Ясінський М.М.** Українське наївне мистецтво : до витоків образності 138

РОЗДІЛ IV.

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ 142

- Кравченко Г.В., Піддубська І.В.** Моделювання як метод пізнавальної діяльності студента 142
- Скнар О.І.** Психолого-педагогічна підготовка магістрів соціально-культурної сфери в контексті Болонського процесу 146
- Сойчук Р.Л.** Виховання національної гордості у юнацькому віці в сучасному культурному просторі 150
- Русакова Л.І.** Соціально-естетичне виховання студентів засобами культури та мистецтва 154
- Тадля О.М.** Удосконалення діяльності студентського клубу з організації молодіжного дозвілля 157
- Чехуніна А.О.** Психологічна установка в процесі формування музичного сприйняття у студентів спеціальності «Культурологія» при вивченні курсу «Історія музичного мистецтва» 161
- Рєпін А.** Поняття «Педагогічна майстерність» у працях сучасних науковців 166
- Лабунець В.М.** Специфіка формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музики в процесі колективного народно-інструментального музикування 170
- Гунько Н.О.** Формування вокально-виконавської надійності педагога-музиканта як складової його професійної культури 173
- Михнюк В., Черуха А.А.** Молодь як суспільно-демографічна група: порівняльна характеристика двох епох 177

Ковальчук Л.О. Естетичні чинники виховання творчої особистості в коледжі	181
Цицирєв В.М. Диригентсько-оркестрова практика як складова виховання професійного музиканта: окремі психологічні аспекти	186
Крусь О. П. Музичний фольклор Волині в контексті підготовки майбутніх вчителів музики	190
Крижановська Т.І. Робота з підручником у курсі «Методика викладання художньої культури»	192
Крижановська Т.І., Шандалюк Т.В. Краща інформація як засіб активізації мислення підлітків в умовах уроків музичного мистецтва	195
Гайдейчук Н.О. Пісенний бандурний репертуар для дітей як науково-методична проблема	198
Манелюк Д.І. Формування балетмейстера-постановника на заняттях із дисципліни «Мистецтво балетмейстера»	201
Манелюк Е.В. Розвиток образного мислення у дітей на заняттях із хореографії: на прикладі молодшої групи зразкового ансамблю сучасного танцю «Діалог» КЗ «РМПК»	204
Глушук О. Г., Трохимчук М. Соціальні мережі як форма проведення дозвілля молоді	207
Дудка С.-Р. Українська культура в контексті впливу інших культур	209

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

*АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

ВИПУСК 13

Наукове редагування, упорядкування і коректура – **проф. Виткалов В.Г.**
Комп'ютерний набір, верстка та макет – **доц. Виткалов С.В.**
Відповідальний за випуск – **Виткалов В.Г.**

Підписано до друку 29.11.2013. Замовлення № 152/1.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 24.5. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С.Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0 (362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 13 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2013. – 218 с.

Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

ISBN 978-966-8424-77-9

ББК 71.0
УДК 08: 168.522

Редакційно – видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12